

УДК 338
Шестопадова О.В.
старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛІ СКОРИНГУ У ПРОЦЕСІ СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ

У світовій практиці існує три основні методи оцінки кредитоспроможності фізичної особи, які можуть застосовуватися як окремо, так і доповнюючи один одного:

- аналітична оцінка експертом нефінансових аспектів діяльності позичальника;

- якісна оцінка фінансового стану;

- автоматизовані системи скорингу.

Перші два методи представляють собою суб'єктивний висновок експертів-кредитних інспекторів, останній метод – математична (статистична) модель, заснована на різних характеристиках клієнта, таких як особистий дохід, вік, сімейний стан і інші, які є вхідними змінними моделі, за допомогою якої банк визначає ймовірність повернення фізичною особою кредиту у встановлений строк.

Скоринг-метод на відміну від двох попередніх експертних методів нівелює вплив суб'єктивних факторів.

Враховуючи особливості споживчого кредитування, які пов'язані з невеликими розмірами кредитів і їх короткостроковий характер, слід відмітити, що саме вони викликають значний обсяг роботи банку із оформленням документів і досить дорогу процедуру оцінки кредитоспроможності відносно отриманого прибутку. Для оцінки кредитоспроможності фізичної особи експерту необхідно оцінити як його фінансовий стан, так і якісні характеристики. Тому доцільним при споживчому кредитуванні банками буде використання саме скоринг-методу.

Основною проблемою при використанні скоринг-методу в оцінці кредитоспроможності фізичної особи є її низька адаптивність, тобто неможливість використання західних схем скрингової оцінки в українських умовах.

Для української практики доцільно використовувати наступні :

- індикатори в соціально-політичній області: можлива різка зміна соціального статусу як в бік збільшення, так і зменшення; різке зростання/зниження політичної активності; зміна місця роботи, пов'язана із зміною соціального статусу; зміна соціального положення у зв'язку з одруженням, спадщиною;

- індикатори в області зайнятості, доходів, власності: перехід на менш стабільний статус зайнятості, активізація галузевих, регіональних ризиків, зміна місця проживання, крадіжки;

- індикатори середовища, родини;

- індикатори фізичного стану, здоров'я: досягнення критичного віку,
- екологічний стан регіону роботи і місця проживання.

Згідно Європейського і українського законодавства на деякі персональні дані накладені обмеження щодо їх збирання, обробки і розповсюдження. Це дані, що стосуються: національності, расового чи етнічного походження; політичних поглядів; релігійних чи інших філософських переконань; стану здоров'я; особистого життя; членства в профспілках. Обробник інформації повинен забезпечувати конфіденційність та безпеку обробки інформації.

В Україні надання споживчих кредитів населенню здійснюється за допомогою укладання кредитних договорів. Договір може укладатися лише з тією особою, яка має постійне місце проживання.

Фінансові менеджери банків України для виміру рейтингу позичальника розпочали використовувати систему кредитного скорингу, яка є дуже поширеною закордоном. Тому що саме ця модель дає можливість визначити поведінку одних позичальників в майбутньому на основі поведінки інших позичальників в минулому.

В Україні потрібно удосконалити існуючу методика, узагальнюючи зарубіжний досвід. Повинна бути створена власна скорингова модель оцінки кредитоспроможності позичальника за споживчим кредитом, яка буде враховувати соціально-економічний розвиток країни та розширювати грошово-кредитний ринок. Крім того потрібно впровадити систему моніторингу, за допомогою якої буде проводитись систематичний збір та обробка інформації, яка може бути використана для поліпшення процесу прийняття рішення, а також, для інформування громадськості.

Таким чином, упровадження скорингових систем у практику українських банків необхідне як для самих комерційних банків щодо впевненості в поверненні кредиту позичальником та відповідно зниженні кредитних ризиків банку, так і для позичальників, для яких скорингова система відчутно скоротить час на прийняття банком рішення на видачу кредиту.